

SEMESTR - II: RENESANS- BAROK OŚWIECENIE PREROMANTYZM

1. **Renesans – odrodzenie kultury antycznej. Nowa wizja świata i człowieka.**
 - Określenie ram czasowych i najważniejszych cech epoki.
 - Nazwa epoki.
 - Najważniejsze wydarzenia historyczne, które wpłynęły na kulturę epoki.
 - Najważniejsze idee i hasła renesansu w literaturze i sztukach plastycznych.
 - Znaczenie związku wyrazowego „człowiek renesansu”.
2. *Jakże wielkie i godne podziwu jest szczęście człowieka...* Filozofia renesansu.
 - G.P. Della Mirandola *O godności człowieka*.
 - N. Machiavelli *Księżę*.
 - Poznanie refleksji o naturze ludzkiej w filozofii renesansu.
 - Pojęcia: humanizm, antropocentryzm, peryfrazja, makiawelizm, alegoria.
 - Porównanie wizji Boga i człowieka w filozofii średniowiecza i renesansu
3. *Praw mają bardzo mało, a jednak wystarczają one...* Utopia – nowy, lepszy (?) świat.
 - T. Morus *Utopia*.
 - Scharakteryzowanie renesansowej koncepcji idealnego państwa.
4. *Dwoja radość...* Mikołaja Reja ideał życia rodzinnego.
 - M. Rej *Żywot człowieka poczciwego. Jako jest wdzięczne małżeństwo zgodne*.
 - Scharakteryzowanie wzorca osobowego szlachcica ziemianina.
 - Wyjaśnienie znaczenia wyrazu „pocziwy” w tytule dzieła.
 - Charakterystyczne cechy leksykalne i składniowe decydujące o swoistości stylu Reja
 - E. Lipska *Może będzie lepiej*
 - Różnice w ukazaniu obrazu rodziny w tekstach Reja i Lipskiej.
5. *Mona Lisa* Leonarda da Vinci. Sekretne treści arcydzieła renesansu.
 - Opisanie portretu Giocondy jako wzorcowego przykładu sztuki renesansowej.
 - Antropocentryczna wymowa dzieła.
 - Zastosowane w obrazie środki służące prezentacji postaci i wyrażaniu jej emocji.
 - Pojęcia: perspektywa (linearna, powietrzna), *sfumato*.
6. *Nie porzucaj nadzieje...* Optymizm renesansowego i współczesnego humanisty.
 - J. Kochanowski [*Nie porzucaj nadzieje...*] ; [*Patrzaj, jako śnieg po górach się bieli...*]
 - Omówienie renesansowej koncepcji ludzkiego losu.
 - Kreacja podmiotu lirycznego i adresata w pieśniach.
 - Fortuna jako alegoryczne przedstawienie ludzkiego losu.
 - Stoickie, epikurejskie i chrześcijańskie recepty na szczęśliwie życie przedstawione w pieśniach.
 - Pojęcia: Fortuna, humanizm, pieśń, stoicyzm, czas cykliczny, epikureizm.

7. *Pokoju mieć nie mogę...* Miłość w literaturze dawnej i współczesnej.
 - F. Petrarca *Sonet 85*;
 - J. Kochanowski [*Nie zawsze, piękna Zofija...*] ;
 - K.I. Gałczyński *Pieśń I*
 - Porównanie koncepcji miłości w utworach lirycznych różnych epok.

8. *Służmy poczciwej sławie...* Refleksja obywatelska w *Pieśniach*.
 - J. Kochanowski *Pieśń o dobrej sławie* , *Pieśń o cnocie* ;
 - Opisanie renesansowego ideału obywatela i władcy.
 - Nawiązania do filozofii renesansu i poezji Horacego.
 - Relacje między władcą a Bogiem oraz między władcą a poddanymi w pieśniach.

9. *Me rymy nie giną...* Różnorodność tematyczna i nastrojowa *Fraszek*.
 - J. Kochanowski *O doktorze Hiszpanie* , *Do Magdaleny* .
 - Zaprezentowanie fraszek jako renesansowego *silva rerum*.
 - Komizm fraszki *O doktorze Hiszpanie*.
 - Kreacja podmiotu lirycznego i adresata we fraszce *Do Magdaleny*.
 - *Pojęcia*: fraszka, komizm ,puenta, paradoks, petrarkizm, przerzutnia.

10. *Kupić by cię, Mądrości, za drogie pieniądze...* Wprowadzenie do *Trenów*.
 - J. Kochanowski *Tren IX* .
 - Określenie problematyki trenów.
 - Wykorzystanie kontekstu biograficznego do interpretacji utworu.
 - Określenie tematyki trenów.
 - Wskazanie w wierszu apostrofy i personifikacji oraz określić ich funkcji.
 - Ideał mędrca stoika przedstawiony w trenie.

11. *Sny płocze nas bawią...* Dyskusja z filozofią stoicką w *Trenach*.
 - J. Kochanowski *Tren XI* , *Tren XVI*.
 - Dostrzeżenie ewolucji światopoglądu Kochanowskiego w stosunku do pieśni.
 - Scharakteryzowanie podmiotu lirycznego i adresata w utworach.

- Obraz świata i ludzkiego losu w trenach.
- Wartości zakwestionowane przez poetę w trenach.
- Cechy gatunkowe trenu w omawianych utworach.
- Nastrój wypowiedzi poetyckich.
- Porównanie koncepcji światopoglądowych w pieśniach i trenach.

12. *Gdziekolwiek jest, jeśliś jest...* Tajemnica Boga i godność człowieka w *Trenach*.

- J. Kochanowski *Tren X*, *Tren XIX albo Sen*
- Opisanie przemian światopoglądowych w cyklu trenów.
- Sytuacja liryczna w obu trenach.
- Kryzys wiary w *Trenie X*.
- Rola pytań w *Trenie X*.
- Argumenty matki pocieszającej syna.
- Humanistyczna wymowa sentencji zamykającej ostatni utwór cyklu.
- Interpretacja ostatniego utworu cyklu jako odpowiedzi na pytania sformułowane w *Trenie X*.
- Pojęcia: topos *ubi est? / ubi sunt?*, pytanie retoryczne, liryzm, konsolacja

13. *Być albo nie być...* Dramat ludzkich wyborów w twórczości Williama Szekspira.

- Wskazanie podstawowych cech gatunkowych tragedii szekspirowskiej.

14. *Reszta jest milczeniem...* W poszukiwaniu nowożytnego wzorca mężczyzny.

- Z. Herbert *Tren Fortynbrasa*
- Interpretacja wiersza Herberta jako literackiego dialogu z tragedią Szekspira.

15. *Co ma przyjść, przyjdzie...* Przeznaczenie czy wybór?

- W. Szekspir *Makbet*.
- Scharakteryzowanie nowożytnej koncepcji tragizmu.
- Charakterystyka świata przedstawionego w tragedii Szekspira.
- Elementy fantastyczne w świecie przedstawionym dramatu.
- Porównanie reakcje bohaterów fragmentu na przepowiednię Czarownic.
- Porównanie sytuacji Makbeta i Edypa.

16. *Czy nie spadnie na nich to posądzenie?...* Literacka psychologia zbrodni

- W. Szekspir *Makbet*
- J. Singer Sargent *Ellen Terry jako Lady Macbeth*.
- Nakreślenie portretów psychologicznych bohaterów tragedii.
- Wahania i rozterki Makbeta przed podjęciem decyzji o zbrodni
- Rola żony w działaniach podjętych przez Makbeta
- Etapy dochodzenia do decyzji o morderstwie.
- Scharakteryzowanie Makbeta jako rycerza króla Dunkana (przed zabójstwem) i jako władcę (po zabójstwie).

17. *Znak, że ktoś zły zbliża się...* Przyczyny i przejawy zła w dramacie Szekspira.

- Poznanie Szekspirowskich refleksji na temat istoty zła.

- Czyny Makbeta naruszające normy moralne.
 - Cele i motywy zbrodni popełnionych przez bohatera.
 - Postacie Czarownic i Hekate jako personifikacje sił zła.
18. *Czy dłonie te nigdy nie będą czyste?... Cierpienie, lęk i wina lady Makbet.*
- Scharakteryzowanie literackiej kreacji szaleństwa.
 - Objawy obłędu lady Makbet i ich powiązanie z wydarzeniami, których była inspiratorką.
 - Symboliczny sens lęków i psychoz bohaterki.
 - Szekspirowska realizacja motywu winy i kary.
 - Moralna ocena lady Makbet i jej odpowiedzialność za popełnione zbrodnie.
19. *Niczym jest wszystko, jeśli spełnione marzenie nie cieszy... Makbet w reżyserii Andrzeja Wajdy.*
- Odczytanie spektaklu Wajdy jako autorskiej interpretacji tragedii Szekspira.
 - Elementy symboliczne w scenografii spektaklu i ich znaczenie.
 - Recenzja spektaklu w reż. Wajdy.
20. *Los Ewy... Kobieta renesansu.*
- M.L. King *Kobieta renesansu* ;
 - H. Bandung, *Trzy okresy w życiu kobiety i śmierć.*
 - Umiejętność czytania ze zrozumieniem wypowiedzi popularnonaukowej.
21. *Renesans – wędrówka przez motywy i tematy literatury.*
22. **Barok- epoka przeciwieństw.**
- Nazwa epoki i czas jej trwania.
 - Przemiany polityczne i ideowe w XVII w.
 - Nowa estetyka.
23. *Mitologiczna alegoria w służbie pokoju. Minerwa chroniąca Pax przed Marsem* Petera Paula Rubensa- cechy estetyki barokowej.
- Omówienie charakterystycznych cech malarstwa barokowego.
24. *Filozofia epoki baroku. Człowiek jest szpetny.. Antynomie filozofii barokowej.*
- Myśli filozoficzne baroku .
 - Filozofia Kartezjusza, Pascala i Spinozy.
25. *Rozdwojony w sobie... Człowiek wobec świata i Boga w poezji baroku.*
- Koncepcja Boga, świata i człowieka w poezji M. Sępa Szarzyńskiego.
 - Rozpoznanie światopoglądu barokowego w poezji M. Sępa Szarzyńskiego.
26. *Cel, dla którego niebo mię na świat posłało.. Ideały błędnego rycerza a realia życia. Fragmenty Don Kichota* Cervantesa.
- Charakterystyka Don Kichota jako błędnego rycerza
 - Tragizm, komizm i deheroizacja postaci Don Kichota.
27. *Słowa i ich znaczenia.*

- Wyjaśnienie pojęć : synonimia, wieloznaczność, homonimia i antonimia.

28. Ideologia sarmatyzmu w *Pamiętnikach* Paska.

- Charakterystyka sarmatyzmu jako ideologii polskiej szlachty
- Poznanie mentalności i światopoglądu szlachcica.
- Wyjaśnienie pojęć: mesjanizm, megalomania, ksenofobia.

29. Język jako narzędzie perswazji.

- Zasady skutecznego i etycznego przekonywania.
- Różnice między retoryką a erystyką oraz między perswazją a manipulacją.

30. Retoryka jako sztuka przekonywania. Fragmenty *Kazań sejmowych* P. Skargi

- Podstawowe środki retoryczne w *Kazaniach* i określenie ich funkcji

31. **Oświecenie – epoka rozumu, tolerancji i filozofów.**

- Nazwa epoki i czas jej trwania w Europie i w Polsce.
- Przemiany polityczne i ideowe XVIII wieku.
- Trzy nurty w sztuce oświecenia.
- Najważniejsze osiągnięcia polskiego oświecenia.

32. Filozofia oświecenia.

- Myśli filozoficzne oświecenia.
- Pojęcia : ateizm, deizm, racjonalizm, empiryzm, sensualizm.

33. Bohater nowych czasów..*Śmierć Marata* J. L. Davida jako przykład oświeceniowego klasycyzmu.

- Najważniejsze cechy estetyki klasycystycznej

34. Krytyka sarmatyzmu w satyrach I. Krasickiego.

- Cechy gatunkowe satyry i jej dydaktyczny charakter.
- Charakterystyka postaci Sarmatów w satyrze *Pijaństwo*.
- Wyjaśnienie pojęcia ironii

35. Język i styl językowy.

- Zdefiniowanie pojęcia stylu i stylizacji językowej.
- Najważniejsze style językowe.

36. Dwa ujęcia patriotyzmu w oświeceniu.

- I. Krasicki *Hymn do miłości ojczyzny*.
- J. Wybicki *Pieśń Legionów Polskich we Włoszech*.
- Cechy gatunkowe hymnu.

37. **Historia miłości nieszczęśliwej- *Cierpienia młodego Wertera* J. W. Goethego.**

- Model miłości romantycznej.
- Cechy postawy werterycznej w oparciu o charakterystykę głównego bohatera.
- Pojęcia : egzaltacja, egotyzm i ból istnienia.